วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน Obec Basic Education Research Journal
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567) Vol. 4 No. 1 (January - June 2024)

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

Development of a Participation Model for The Parent Network in Administration Student Care and Support System to Promote Student Quality Tamode School under the Jurisdiction of The Phatthalung Secondary Educational Service Area Office

โชต รัตนประพันธ์*
Chot Rattanaprapan

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ และแนวทางการมีส่วนร่วม 2) การพัฒนารูปแบบ และ 3) การประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกต แบบประเมิน และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการของการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเงื่อนไขความสำเร็จ และประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า หลังการใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, เครือข่ายผู้ปกครอง, การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, คุณภาพของนักเรียน

* ผู้อำนวยการ, โรงเรียนตะโหมด, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
Director, Tamode School, The Secondary Educational Service Area Office Phatthalung

Received: March 15, 2024/ **Revised**: June 6, 2024/ **Accepted**: June 25, 2024

Abstract

This research aims to 1) Study the current condition and needs and participation guidelines 2) developing models and 3) Evaluation of the use of the parental network participation model in the administration of the student care and support system to promote student quality. The research has 3 steps: Step 1 : Study the current conditions, needs, and participation guidelines The sample group includes the parents' network. and experts The tool used is a questionnaire. and interview form Step 2. Model development by experts The tool used is a group discussion recording. and assessment form Step 3 Evaluate the use of the model The target group is a network of parents and students. The tools used are observational forms, assessment forms, and questionnaires. Data is analyzed using basic statistics, including mean and standard deviation. and content analysis. The research results found that 1) Current state of participation Overall, it is at a moderate level. Participation Requirements Overall, it is at the highest level. 2) Participation model consists of principles, objectives, and participation of the parent network. Student support system management Student care and support management process and conditions for success and evaluating the use of the model, it was found that after using the model The quality of students has increased. and satisfaction with the form of participation Overall, it is at the highest level.

Keywords: Participation, parent network, student care and support system administration, student quality

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กำหนดในยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมีเป้าหมายให้คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มชนชายขอบและแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ซ) ซึ่งผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มตามศักยภาพ รวมทั้งรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมพัฒนานักเรียนแล้ว การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 1-29) ซึ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นั้น จะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือคุณภาพของผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เข้าสู่การปฏิรูปการศึกษา และการจัดการศึกษาในยุค 4.0 ประเทศไทยมีแผนการศึกษาชาติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกร กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 1-2) จึงเป็นภารกิจจำเป็นของโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกฝ่ายรวมทั้งเครือข่ายผู้ปกครอง ในด้านการให้ข้อมูลและความร่วมมือในการป้องกันปัญหา สิ่งที่สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดจากระบบการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในระดับสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบการบริหารระบบใหม่

และเผยแพร่ความรู้สู่สถานศึกษาเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมและการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร การป้องกันปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับเด็กและเยาวชนในวัยเรียน จึงควรมีการบริหารจัดการควบคู่ไปกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากสถานศึกษา ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังหมายรวมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยต่อสารเสพติด ดังงานวิจัยของ สยาม เวชกามา (2557: 94-96) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างแต้ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยพบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีรูปแบบการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน การมีส่วนร่วมการปรับปรุงแก้ไข และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก

จากการที่นักเรียนโรงเรียนตะโหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดอยู่ในโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกลยุทธ์การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรในวัยเรียนอย่างทั่วถึง และเสมอภาคโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งมีสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญและเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมไทยต้องการ โดยมีการดำเนินการ คือ วางแผนการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ให้คำปรึกษา นิเทศการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่โรงเรียน ติดตามและประเมินผลการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนจนจบการศึกษา (โรงเรียนตะโหมด, 2564: 9) ดังนั้นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

ด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษาและบรรลุตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ2553 แลแผนพัฒนา

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะโรงเรียนตะโหมด จึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ที่เหมาะสมในการนำไปใช้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียน ตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ และแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

นรินทร์ สังข์รักษา (2560: 296) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทน แนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2561: 37) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองนวัตกรรม ที่สามารถสื่อความหมายสิ่งที่พัฒนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรม เป็นการนำเสนอให้เห็นในภาพรวมที่กระชับ รูปแบบอาจนำเสนอได้หลากหลายลักษณะ เช่น ในลักษณะของสมการทางคณิตศาสตร์ แผนภาพ แผนภูมิ การเขียนเชิงบรรยาย หรือเป็นวัตถุของที่จับต้องได้ หรืออาจใช้หลาย ๆ ลักษณะประกอบกัน ทั้งนี้เพื่อสื่อความหมายในสิ่งที่นักวิจัยคิดที่จะพัฒนาให้มีความชัดเจน และเข้าใจตรงกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562: 7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการวิธีการที่หน่วยงานหรือองค์กร กำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล ชมรมหรือองค์กร เพื่อช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พื้นที่ จังหวัด ภูมิภาค และระดับชาติ ด้วยการส่งเสริมเสนอแนะ ทำนุบำรุงรักษา ฟื้นฟู ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติการและการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนและนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

ปราณี สุรสิทธิ์ (2564: 208) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน นักพัฒนาต้องมีความคิดอยู่บนรากฐานอันมั่นคงแห่งศรัทธาในตัวประชาชน มีความเชื่อในคุณค่าและศักยภาพของมนุษย์

3. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายผู้ปกครอง

จีระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2558: 1) กล่าวว่า ในการดำเนินงานเครือข่ายการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน การบริหารเครือข่ายการศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาคือ ต้องมีเป้าหมายร่วมกัน มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความต่อเนื่องของกิจกรรม การสนับสนุนทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร ผลประโยชน์ร่วมกันในลักษณะ win-win การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเครือข่ายและมีการสรุปบทเรียนร่วมกันอย่างชัดเจน

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2559: 77) รูปแบบเครือข่ายมีลักษณะการแลกเปลี่ยนและร่วมมือมากกว่าการเป็นเจ้าของ มีความไว้วางใจมากกว่าการระแวงสงสัย อำนาจมาจากความรู้มากกว่าตำแหน่งหน้าที่การงาน เครือข่ายสามารถจัดการแก้ปัญหาและโอกาสได้อย่างรวดเร็ว องค์การแบบเครือข่ายเหมาะสมสำหรับองค์การที่ต้องการความยืดหยุ่นสูง และต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว บุคคลที่มีความสำคัญ คือ ผู้นำมืออาชีพ (Professional) มากกว่าผู้บริหารและกลไกในการบริหารจัดการที่สำคัญคือ พันธะผูกพัน (Commitment) การมอบพลังอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงาน (Empowerment to act) การมีภาวะผู้นำ (Leadership) แรงจูงใจ ประกอบด้วย การบรรลุวัตถุประสงค์ของทีม (Objective) และการบรรลุผลสำเร็จผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) องค์การมีระบบการทำงานแบบเครือข่าย (Network Structure) เป็นรูปแบบโครงสร้างองค์การแบบเสมือนจริง (Virtual Organization Structure) คือ มีความเป็นทางการต่ำ มีโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่น ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามระบบการทำงาน อาจจะมีการทำงานร่วมกันกับบุคคลภายนอกได้หลากหลาย มีการติดต่อประสานงานกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน บางครั้งมีขอบเขต

ไม่แน่ชัด (Unclear Boundary) องค์การไม่มีที่ตั้งแน่นอน คณะทำงานอยู่คนละทิศคนละทาง เน้นการมีส่วนร่วม มีการมอบหมายงาน และการทำงานเป็นทีม

4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สกุลรัตน์ โกพัฒน์ตา และคณะ (2563: 386) ได้สรุป การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดผลสำเร็จนั้น ต้องเริ่มจากบุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และวางระบบการทำงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการร่วมกันแก้ปัญหาให้กับนักเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งจะได้มีข้อมูลมากำหนดเป็นสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อที่จะได้นำไปใช้ต่อไปจากที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีมากมายหลากหลายแบบ ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ดังนั้นการพัฒนานักเรียนจึงเป็นสิ่งที่เราทุกคนต้องเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อที่จะได้ช่วยกันป้องกันปัญหาได้รวดเร็ว จะได้ผลมากกว่า การที่รอให้เกิดปัญหาแล้วจึงมาแก้ไข เพราะบางครั้งอาจจะสายเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 6) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูทุกคน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

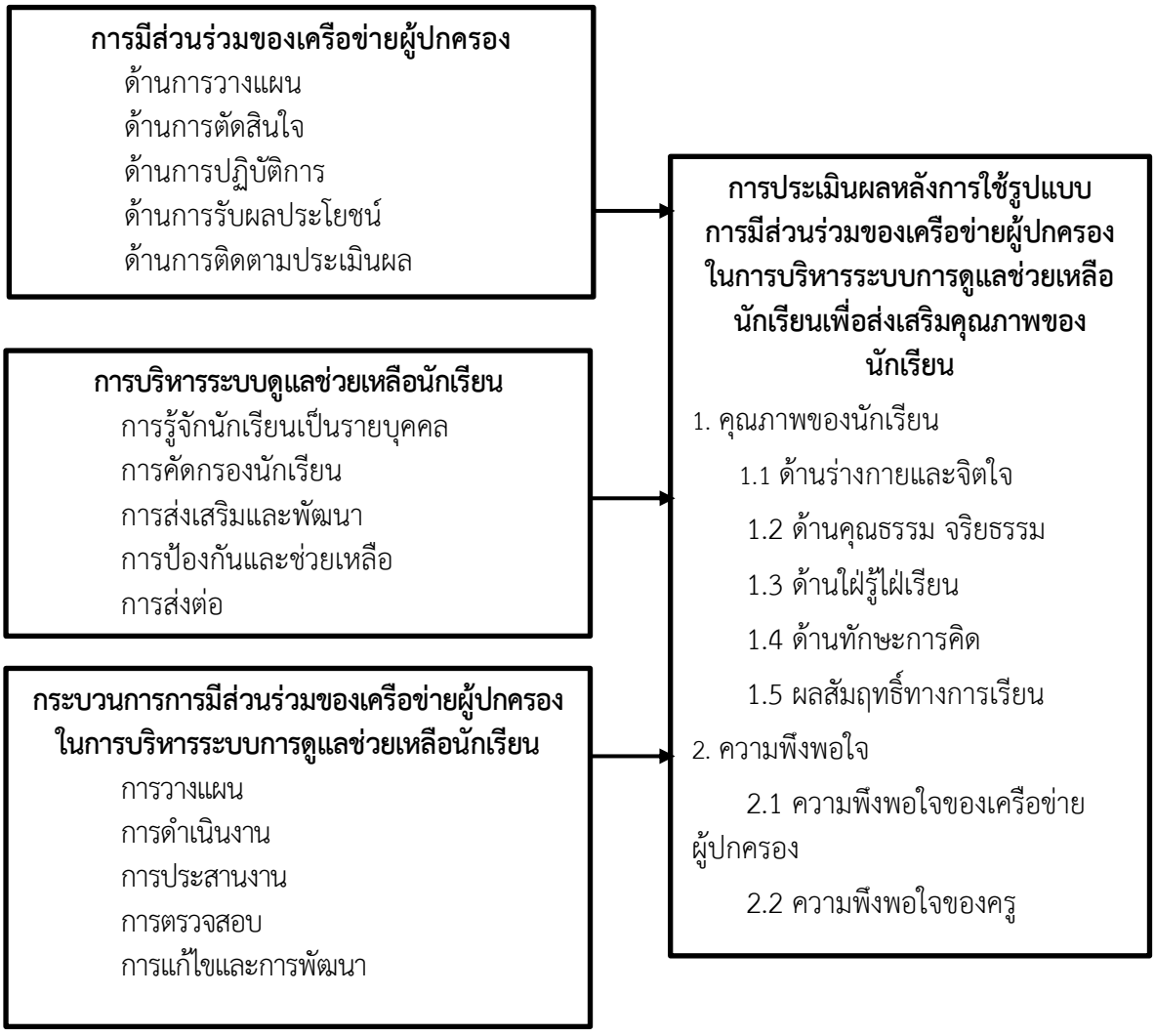
5. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

รัตนะ บัวสนธ์ (2562: 1) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หมายถึง การพัฒนานวัตกรรม โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา ทั้งนี้ เป้าหมายสำคัญของการวิจัยและพัฒนาก็คือ การได้นวัตกรรมที่เป็นต้นแบบ สามารถนำไปใช้หรือแก้ไขได้จริง

มารุต พัฒผล (2562: 24) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกแวดวงวิชาชีพ ทำให้เกิดนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยทางด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ ได้มีการนำการวิจัยและพัฒนามาใช้เป็นกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่งในภาพรวมแล้วประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในการออกแบบนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 2 เป็นการออกแบบนวัตกรรมและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ประชากร ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง ของโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,805 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan, (1970 อ้างถึงใน บุญชุม ศรีสะอาด, 2560: 43) กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน

1.2 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

1.3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง ของโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ห้องเรียนละ 1 คน และนักเรียนของโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,805 คน

2. เครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และความต้องการการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์แนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือ ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

ผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

3. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการเก็บข้อมูลกับ เครือข่ายผู้ปกครอง ของโรงเรียนตะโหมด ในปีการศึกษา 2565 โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และการสัมภาษณ์แนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กับผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด ดำเนินการเก็บข้อมูลกับเครือข่ายผู้ปกครอง ของโรงเรียนตะโหมด จำนวน 50 คน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมินความพึงพอใจ และประเมินคุณภาพของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของนักเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความต้องการ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง และการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4.3 การประเมินความถูกต้อง ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริม

คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์ประเมินคุณภาพของนักเรียน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และความต้องการ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผน	3.43	1.04	ปานกลาง	4.65	0.45	มากที่สุด
2. ด้านการตัดสินใจ	3.49	1.02	ปานกลาง	4.62	0.46	มากที่สุด
3. ด้านการปฏิบัติการ	3.42	1.02	ปานกลาง	4.61	0.41	มากที่สุด
4. ด้านการรับผลประโยชน์	3.48	1.04	ปานกลาง	4.60	0.41	มากที่สุด
5. ด้านการติดตามประเมินผล	3.52	1.09	มาก	4.59	0.41	มากที่สุด
รวม	**3.47**	**1.00**	**ปานกลาง**	**4.61**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และความต้องการการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และความต้องการ การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม

การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.72	1.16	มาก	4.62	0.44	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	3.73	1.15	มาก	4.53	0.43	มากที่สุด
3. การส่งเสริมและพัฒนา	3.75	1.14	มาก	4.63	0.39	มากที่สุด
4. การป้องกันและช่วยเหลือ	3.67	1.11	มาก	4.57	0.42	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	3.40	1.11	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด
รวม	**3.65**	**1.07**	**ปานกลาง**	**4.57**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน และความต้องการ การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า รูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผน (2) ด้านการตัดสินใจ (3) ด้านการปฏิบัติการ (4) ด้านการรับผลประโยชน์ (5) ด้านการติดตามประเมินผล 4) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนา (4) การป้องกันและช่วยเหลือ (5) การส่งต่อ 5) กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ (1) การวางแผน (2) การจัดองค์กร (3) การดำเนินงาน (4) การประสานงาน (5) การตรวจสอบ (6) การแก้ไขและการพัฒนา และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม

คุณภาพของนักเรียน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านร่างกายและจิตใจ	3.34	1.09	ดี	4.65	0.46	ยอดเยี่ยม
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.08	0.97	ดี	4.64	0.39	ยอดเยี่ยม
3. ด้านใฝ่เรียนรู้	3.35	1.11	ดี	4.64	0.35	ยอดเยี่ยม
4. ด้านทักษะการคิด	3.41	1.05	ดี	4.66	0.38	ยอดเยี่ยม
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.98	0.73	ดี	4.58	0.37	ยอดเยี่ยม
รวม	**3.23**	**0.78**	**ดี**	**4.63**	**0.31**	**ยอดเยี่ยม**

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม พบว่า ก่อนทดลอง คุณภาพของนักเรียนอยู่ในระดับดี และหลังทดลอง คุณภาพของนักเรียน อยู่ในระดับยอดเยี่ยม

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวม

ความพึงพอใจ	ก่อนทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการ	4.53	0.46	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.63	0.40	มากที่สุด
3. ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน	4.57	0.36	มากที่สุด
รวม	**4.57**	**0.37**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจของเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนตะโหมด เปิดโอกาสให้เครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายทำให้ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้มีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน มีความต้องการในการขับเคลื่อนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนอย่างดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช์ (2561: 72) กล่าวว่า การที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างของตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมการพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนาและเป็นผู้กระทำให้เกิดระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมเป็นได้ทั้งวิธีการที่นำไปสู่การพัฒนาและเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญผกา กาญจโนภาส (2560: 289-298) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โดยภาพรวมสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

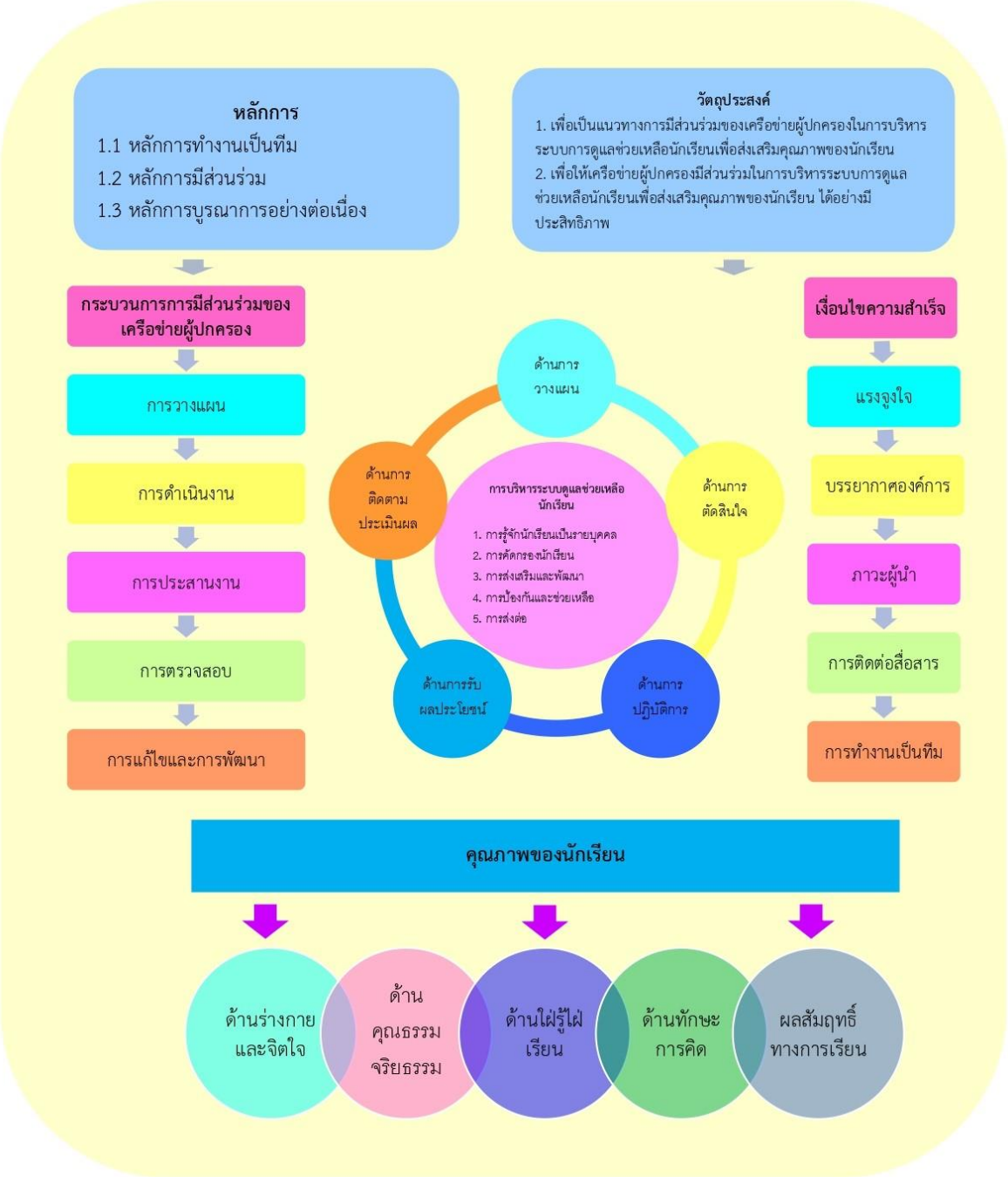
2. ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า รูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เงื่อนไขความสำเร็จ และรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำผลจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคุณภาพของนักเรียนและการพัฒนารูปแบบ รวมถึงการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ แนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน และมีการตรวจสอบรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถ

ในการจัดการศึกษา ทำให้ได้รูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2561: 221-222) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วยปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบนั้น ๆ การบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ การจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ และอธิบายหรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนเทคนิคต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม เวชกามา (2557: 94 - 96) ได้ศึกษา รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างแต้ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งรายด้านและภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

3. ประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ก่อนการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเปิดโอกาสให้ครือข่ายผู้ปกครอง มีสิทธิในกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการให้และการรับรู้ข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะการร่วมตัดสินใจทั้งในขั้นตอนการเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตให้เกิดการทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยดำเนินการอย่างถูกจังหวะและเหมาะสม ทั้งด้วยความรู้สึกผูกพันและสามารถเชื่อถือได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ จีระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2558: 1) ที่กล่าวว่า ในการดำเนินงานเครือข่ายการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน การบริหารเครือข่ายการศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษา คือ ต้องมีเป้าหมายร่วมกัน มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความต่อเนื่องของกิจกรรม การสนับสนุนทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร ผลประโยชน์ร่วมกันในลักษณะ win-win การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเครือข่ายและมีการสรุปบทเรียนร่วมกันอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ค้นพบความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังภาพ

จากการศึกษา การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการองค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการตัดสินใจ 3) ด้านการปฏิบัติการ 4) ด้านการรับผลประโยชน์ 5) ด้านการติดตามประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและช่วยเหลือ 5) การส่งต่อ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การดำเนินงาน 4) การประสานงาน 5) การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล 6) การปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนา และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สร้างขึ้นจะสามารถ ส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน ในด้าน 1) ด้านร่างกายและจิตใจ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านใฝ่รู้ใฝ่เรียน 4) ด้านทักษะการคิด 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุป

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ และแนวทางการมีส่วนร่วม 2) การพัฒนารูปแบบ และ 3) การประเมินผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ เครือข่ายผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการของการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) การประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า หลังการใช้รูปแบบ นักเรียนมีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรจัดประชุมชี้แจงให้เครือข่ายผู้ปกครองได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และคุณภาพของนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันกำหนดการวางแผนกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 โรงเรียนควรให้เครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดเป้าประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการคัดกรอง ออกเป็นกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาร่วมในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษา ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และส่งเสริม นักเรียนกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยการส่งเข้าร่วมอบรมที่ภาครัฐและ เอกชนจัด เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

1.3 โรงเรียนควรให้เครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและ ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการชื่นชมยินดีกับผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน และการแก้ปัญหาส่วนตัว วางแผนจัดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากที่สุด

1.4 เครือข่ายผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือในการสร้างเสริมความเข้าใจให้แก่นักศึกษาในการให้ข้อมูลส่วนตัว และรายงานพฤติกรรมทางบ้านให้สถานศึกษาทราบ เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อตนเองและสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการประเมินผลการใช้การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายองค์ประกอบ

2.3 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายผู้ปกครองในงานส่วนส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียนตะโหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

เอกสารอ้างอิง

จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ*. สำนักพิมพ์ครีเอทีฟคอมมอนส์.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์ตักสิลาการพิมพ์.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. *ทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่*. สำนักพิมพ์ แซท โฟร์ พริ้นติ้ง จำกัด.

ทิศนา แขมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นรินทร์ สังข์รักษา. (2560). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่10). สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

ปราณี สุรสิทธิ์. (2564). *การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แสงดาว.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2561). หลักการจัดการศึกษา. สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.

เพ็ญผกา กาญจโนภาส, (2560). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 161-168.

มารุต พัฒผล. (2562). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตร*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตนะ บัวสนธ์. (2562). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนตะโหมด. (2564). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. พัทลุง: โรงเรียนตะโหมด.

สยาม เวชกามา. (2557). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างแต้ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2563). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2564). *คู่มือและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.* สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2552). *รายงานการศึกษารูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมและสมัชชาการศึกษา.* สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สกุลรัตน์ โกพัฒน์ตา วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ โกศล มีคุณ. (2563 ; สิงหาคม). คุณภาพนักเรียนกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(8), 371-387.